

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

5/2018

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Informācija, kas pieejama kopš 14. jūnijā notikušās Padomes monetārās politikas sanāksmes, liecina, ka euro zonas tautsaimniecības izaugsme vēl arvien ir plaši vērojama un stabila.¹ Saglabājas liela ar globālajiem faktoriem, īpaši protekcionalisma draudiem, saistītā nenoteiktība, un joprojām nepieciešams monitorēt ilgstoši paaugstinātā finanšu tirgus svārstīguma risku. Tomēr ar euro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski joprojām vērtējami kā kopumā līdzsvaroti. Euro zonas tautsaimniecības izaugsmes pamattempis apstiprinājis ECB Padomes pārliecību, ka inflācijas līmeņa noturīga konverģence virzienā uz ECB Padomes noteikto mērķi turpināsies arī turpmākajā periodā un tā saglabāsies pat pēc pakāpeniskas neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas. Tomēr joprojām nepieciešams būtisks monetārās politikas stimuls, lai veicinātu turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. Šāds atbalsts līdz gada beigām joprojām tiks sniegts ar neto aktīvu iegāžu starpniecību, uzturot apjomīgu iegādāto aktīvu apjomu un veicot ar to saistīto atkārtoto ieguldīšanu, kā arī Padomei sniedzot padziļinātas perspektīvas norādes attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm. Jebkurā gadījumā ECB Padome ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu to, ka inflācija turpina noturīgi virzīties uz ECB Padomes noteikto mērķi.

Pasaules tautsaimniecības izaugsme 2018. gada 2. ceturksnī vēl arvien bija stabila, tomēr saglabājušies būtiski ar tirdzniecības tarifiem saistīti lejupvērsti riski. Turklāt samazinājies pasaules tirdzniecības rādītāju izaugsmes temps. Finanšu nosacījumi jaunajās tirgus ekonomikas valstīs kļuvuši nedaudz stingrāki, bet attīstītajās valstīs tie joprojām ir labvēlīgi.

Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes kopš 14. jūnija sanāksmes sarukušas saistībā ar svārstīguma mazināšanos valsts parāda vērtspapīru tirgos un zemākām bezriskā darījumu procentu likmēm. Saistībā ar tirdzniecībā piedzīvoto spriedzes palielināšanos bija vērojamas kapitāla vērtspapīru cenu korekcijas. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā paaugstinājās.

Jaunākie tautsaimniecības rādītāji stabilizējušies un joprojām liecina par noturīgu un plaši vērojamu izaugsmi, tomēr lēnāku nekā 2017. gadā. Šāda tempa samazināšanās atspoguļo kritumu salīdzinājumā ar iepriekšējā gadā sasniegto ļoti augsto izaugsmes līmeni, un to galvenokārt noteikusi iepriekš spēcīgās ārējās tirdzniecības stimula vājināšanās, ko pastiprinājis nenoteiktības pieaugums un atsevišķi īslaicīgi un piedāvājuma puses faktori gan iekšzemes, gan pasaules līmenī. Privāto patēriņu joprojām veicina notiekošais nodarbinātības kāpums, kas savukārt daļēji atspoguļo iepriekš veiktās darba tirgus reformas, un mājsaimniecību labklājības pieaugums. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu peļņitjspējas uzlabošanās un stabils

¹ Ņemot vērā informāciju, kas pieejama Padomes 2018. gada 26. jūlija sanāksmes laikā.

pieprasījums veicina uzņēmējdarbībā veikto ieguldījumu kāpumu. Ieguldījumu mājokļos izaugsmes temps joprojām ir noturīgs. Turklāt paredzams, ka turpināsies plaši vērojamais globālā pieprasījuma kāpums, tādējādi stimulējot euro zonas eksportu.

Euro zonas valstu SPCI gada inflācija 2018. gada jūnijā palielinājās līdz 2.0% (maijā – 1.9%), galvenokārt atspoguļojot enerģijas un pārtikas cenu inflācijas kāpumu. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā gada inflācija līdz gada beigām, visticamāk, svārstīsies pašreizējā līmenī. Pamatinflācijas rādītāju pieaugums kopumā saglabājies ierobežots, tomēr salīdzinājumā ar iepriekš reģistrēto zemo līmeni tie uzlabojušies. Augsta jaudu izmantošanas līmeņa un arvien ierobežotāka darbaspēka piedāvājuma apstākļos iekšzemes cenu spiediens pastiprinās un paplašinās. Ar inflācijas perspektīvu saistītā nenoteiktība mazinās. Raugoties nākotnē, gaidāms, ka pamatinflācija, tuvojoties gada beigām, palielināsies un vēlāk vidējā termiņā turpinās pakāpeniski augt. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme, atbilstoša tautsaimniecībā neizmantoto resursu apjoma mazināšanās un augošs darba samaksas kāpums.

Monetārās analīzes rezultāti norāda, ka plašās naudas kāpuma temps 2018. gada jūnijā atkal palielinājās pēc tam, kad tas bija pakāpeniski sarucis kopš iepriekšējā pieauguma 2017. gada septembrī. Turpinājusies privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma atjaunošanās, un to galvenokārt noteikuši nefinanšu sabiedrībām (NFS) izsniegtie aizdevumi. Euro zonas banku veiktās kreditēšanas 2018. gada 2. ceturkšņa apsekojuma rezultāti liecina, ka aizdevumu atlikuma palielināšanos joprojām veicina mazāk stingru kredītu standartu piemērošana un arvien lielāks visu kategoriju aizdevumu pieprasījums. Tiek lēsts, ka euro zonas NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms turpinājis augt, bet NFS finansējuma izmaksu līmenis joprojām ir labvēlīgs.

Pamatojoties uz tautsaimniecības analīzes rezultātiem, kā arī monetārās analīzes sniegtajiem signāliem, Padome apstiprināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot stimulējošās monetārās politikas pasākumus, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas rādītāju atbilstību līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Tāpēc Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka tās saglabāsies pašreizējā līmenī vismaz līdz 2019. gada vasarai un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas rādītāju atbilstību līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka Eirosistēma turpinās veikt neto iegādes aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar pašreizējo mēneša apjomu 30 mljrd. euro līdz septembra beigām. Padome paredz, ka pēc 2018. gada septembra, ja saņemtie dati apstiprinās tās vidējā termiņa inflācijas perspektīvu, līdz 2018. gada decembra beigām neto aktīvu iegāžu mēneša apjoms tiks samazināts līdz 15 mljrd. euro un pēc tam neto iegādes aktīvi tiks pārtrauktas. Turklāt Padome plāno atkārtoti ieguldīt AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus ilgāku laiku pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai saglabātu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošās monetārās politikas pasākumu apjomu.

© Eiropas Centrālā banka, 2018

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 25. jūlijā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BP-18-005-LV-N (interneta versija)